

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. rugsėjo 21 d.*

Byloje T-26/03

GeoLogistics BV, buvusi *LEP International BV*, įsteigta Schiphol Rijk (Nyderlandai), iš pradžių atstovaujama advokačių H. de Bie ir K. Schellaars, vėliau – advokačių De Bie ir A. Huizing,

ieškovė,

prieš

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujamą X. Lewis, padedamo advokato F. Tuytschaever, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

paalikomą

Ispanijos Karalystės, atstovaujamos advokatų L. Fraguas Gadea ir J. M. Rodríguez Cárcomo, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

įstojusios į bylą šalies,

* Proceso kalba: olandų.

dėl ieškinių panaikinti 2002 m. spalio 7 d. Komisijos sprendimą REM 08/00, kuriuo Nyderlandų Karalystės prašymas atsisakyti išieškoti iš ieškovės importo muitus pripažįstamas nepagrįstas,

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas J. D. Cooke, teisėjai R. García-Valdecasas ir I. Labucka,

posėdžio sekretorius J. Plingers, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. balandžio 12 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Teisinis pagrindas

Su išoriniu Bendrijos tranzitu susiję teisės aktai

Pagal 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1, toliau – Muitinės kodeksas), 37, 91 ir

92 straipsnius į Bendriją įvežtos ne Bendrijos prekės, kurioms vietoj apmokestinimo importo muitais taikoma išorinio Bendrijos tranzito procedūra, gali būti gabenamos Bendrijos muitų teritorijoje muitinei prižiūrint iki jų pateikimo paskirties muitinės įstaigai.

- 2 Išorinio Bendrijos tranzito procedūros vykdytoją Muitinės kodeksas apibūdina kaip „pagrindinį vykdytoją“ (pranc. „principal obligé“). Pagal šį kodeksą jis turi pristatyti prekes į paskirties muitinę nesugadintas, per nustatytą terminą ir pagal šios procedūros nuostatas (Muitinės kodekso 96 straipsnis). Jo prievolės baigiasi, kai prekės ir atitinkami dokumentai pateikiami paskirties muitinės įstaigai (Muitinės kodekso 92 straipsnis).

- 3 Pagal Muitinės kodekso 94 straipsnį pagrindinis vykdytojas turi pateikti garantiją, užtikrinančią, kad bus sumokėta bet kokia skola ar privalomieji mokėjimai muitinei, galintys atsirasti dėl atitinkamų prekių. Šiuo klausimu Muitinės kodekso 191 straipsnyje patikslinama, kad suinteresuotojo asmens prašymu muitinės įstaiga leidžia pateikti bendrąją garantiją, taikomą dviem arba daugiau operacijų, kurias atliekant atsirado arba gali atsirasti skola muitinei. Pagal Muitinės kodekso 198 straipsnį nustačiusi, kad pateikta garantija neužtikrina arba kad jos patikimumo arba dydžio nepakanka užtikrinti, jog skola muitinei bus sumokėta per nustatytą laikotarpį, muitinės įstaiga reikalauja, kad vykdytojas savo nuožiūra arba pateiktų papildomą garantiją, arba pakeistų anksčiau pateiktą garantiją nauja.

- 4 Pagal 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatas (OL L 253, p. 1), su pakeitimais (toliau – įgyvendinimo reglamentas), 341, 346, 348, 350, 356 ir 358 straipsnius nagrinėjamos prekės pirmiausia turi būti pateiktos išvykimo muitinės įstaigai kartu su T1 deklaracija. Išvykimo įstaiga nustato terminą, per kurį prekės turi būti pateiktos

paskirties įstaigai, įrašo reikiamus duomenis į T1 dokumentą, sau pasilieka vieną jo egzempliorių, o kitus grąžina pagrindiniam vykdytojui. Prekės gabenamos su T1 dokumento egzemplioriumi. Pateikus prekes paskirties įstaiga įrašo į gautus T1 dokumento egzempliorius jos atlikto tikrinimo duomenis ir paprastai per centrinę įstaigą nedelsdama išsiunčia vieną šio dokumento egzempliorių išvykimo įstaigai.

5 Muitinės kodekso 203 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad importo skola muitinei atsiranda neteisėtai paimant iš muitinės priežiūros importo muitais apmokestinamas prekes. Pagal šio straipsnio 3 dalį šios skolos skolininkas, be kita ko, yra asmuo, turintis vykdyti prievoles, susijusias su prekėmis įformintos muitinės procedūros taikymu.

6 Pagal Muitinės kodekso 217 straipsnį muitinės įstaiga apskaičiuoja kiekvieną importo maito arba eksporto maito sumą, kuri sudaro skolą muitinei, tuojau pat, kai gauna reikiamus duomenis, ir įregistruoja ją apskaitos registruose arba bet kuriose kitose jiems lygiavertėse duomenų laikmenose (įtraukia į apskaitą). Muitinės kodekso 220 straipsnio 1 dalis nustato, kad jeigu skolą muitinei sudaranti maito suma nebuvo įtraukta į apskaitą vadovaujantis šio kodekso 218 ir 219 straipsniais arba jeigu ji buvo įtraukta į apskaitą nurodžius mažesnę už teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą, išieškotina maito suma arba papildomai išieškotina maito suma turi būti įtraukta į apskaitą per dvi dienas nuo tos dienos, kai muitinė sužinojo apie susidariusią situaciją ir galėjo apskaičiuoti teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą bei nustatyti skolininką. Šis terminas gali būti pratęstas vadovaujantis pirmiau nurodytu 219 straipsniu. Muitinės kodekso 221 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, įtraukus maito sumą į apskaitą, apie ją, taikant atitinkamas procedūras, turi būti pranešama skolininkui.

- 7 Įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jei prekių siunta nebuvo pateikta paskirties įstaigai ir neįmanoma nustatyti vietos, kurioje buvo padarytas pažeidimas arba nusižengimas, išvykimo įstaiga kuo greičiau, tačiau bet kuriuo atveju nepraėjus 11 mėnesių nuo Bendrijos tranzito deklaracijos įregistravimo, praneša apie tai pagrindiniam vykdytojui. Pagal šio straipsnio 2 dalį šiame pranešime, be kitų duomenų, turi būti nurodytas laikas, iki kada išvykimo įstaigai turi būti pateikti muitinei priimtini įrodymai, kuriais remiantis būtų įmanoma pripažinti, kad tranzito operacija buvo atlikta be pažeidimų, arba nustatyti faktinę pažeidimo arba nusižengimo vietą. Šis laikas yra trys mėnesiai nuo 1 dalyje nurodyto pranešimo datos.

Su importo arba eksporto muitų grąžinimu arba atsisakymu juos išieškoti susiję teisės aktai

- 8 Muitinės kodekso 239 straipsnyje numatyta galimybė grąžinti arba atsisakyti išieškoti importo ar eksporto muitus situacijose, atsiradusiose dėl aplinkybių, kuriomis suinteresuotojo asmens veiksmuose nėra apgaulės arba akivaizdaus aplaidumo požymių.
- 9 Muitinės kodekso 239 straipsnį patikslino ir detalizavo įgyvendinimo reglamentas, ypač jo 899–909 straipsniai. Įgyvendinimo reglamento 905 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jei sprendimą priimanti muitinės įstaiga, kuriai pateiktas prašymas atsisakyti išieškoti muitus, negali priimti sprendimo vadovaudamasi 899 straipsniu, bet prašymas paremtas įrodymais, kurių pagrindu būtų galima nustatyti ypatingą situaciją, atsiradusią dėl aplinkybių, nerodančių suinteresuotojo asmens apgaulės ar akivaizdaus aplaidumo, valstybė narė, kuriai priklauso ši įstaiga, perduoda medžiagą apie šį atvejį Komisijai.

Faktinės bylos aplinkybės*Nagrinėjama išorinio Bendrijos tranzito procedūra*

10 Nuo 1995 m. sausio 16 d. iki rugpjūčio 7 d. ieškovė, t. y. Nyderlanduose įsteigta įmonė, kuri anksčiau buvo vadinama *LEP International BV*, kaip muitinės tarpininkė užpildė keturiolika išorinio Bendrijos tranzito dokumentų skirtingų mėsos siuntų gabenimui (be kita ko, jautienai, veršienos išpjovoms ir paukštienai) į Maroką tapdama šių procedūrų pagrindiniu vykdytoju. Šie dokumentai buvo pateikti vienintelio vykdytojo, Didžiojoje Britanijoje įsteigtos bendrovės *Hector International*, vardu. Juos sudaro būtent šie T1 dokumentai:

— 1995 m. sausio 16 d. Nr. 5100507,

— 1995 m. sausio 16 d. Nr. 5100508,

— 1995 m. kovo 8 d. Nr. 5102442,

— 1995 m. kovo 8 d. Nr. 5102443,

— 1995 m. balandžio 25 d. Nr. 5104186,

— 1995 m. balandžio 25 d. Nr. 5104187,

- 1995 m. balandžio 25 d. Nr. 5104188,

- 1995 m. birželio 12 d. Nr. 5105833,

- 1995 m. birželio 13 d. Nr. 5105896,

- 1995 m. birželio 17 d. Nr. 2501311,

- 1995 m. liepos 4 d. Nr. 5106710,

- 1995 m. liepos 7 d. Nr. 5106874,

- 1995 m. liepos 28 d. Nr. 5107619,

- 1995 m. rugpjūčio 7 d. Nr. 5107922.

¹¹ Iš Belgijos įstaigų gavęs pranešimą apie su sušaldytų veršienos išpjovų krovinius susijusius nusižengimus, Roterdamo (Nyderlandai) muitinės tyrimų centras (*Douane informatie Centrum*, toliau – *DIC*) pradėjo tyrimą, kuriam atrinko išsamiau patikrinti tam tikrą skaičių deklaracijų. 1995 m. kovo 20 d. Roterdamo *DIC* raštu užklausė Ispanijos muitinės įstaigos, ar 1995 m. sausio 16 d. ieškovės pateiktas su

T1 deklaracija Nr. 5100508 susijęs muitinės dokumentas buvo pateiktas formalumams užbaigti. 1995 m. kovo 20 d. faksu Ispanijos įstaiga atsakė, kad šio dokumento nėra *Cadix* (Ispanija) muitinės įstaigos registruose. Pastaroji įstaiga 1995 m. kovo 23 d. faksu informavo Nyderlandų įstaigą, kad nagrinėjamoje deklaracijoje esantis antspaudas yra *Cadix* muitinės įstaigos antspaudo falsifikatas ir kad ji pasirašyta ne šios įstaigos tarnautojų. 1995 m. kovo 31 d. Roterdamo *DIC* pranešė apie šį nusižengimą Harlemo mokesčių informacijos ir tyrimų tarnybai (*Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst*, toliau – *FIOD*). 1995 m. balandžio 18 d. Harlemo *FIOD* perdavė šios bylos medžiagą tirti Roterdamo *FIOD*.

12 Kerkrade (Heerlen, Nyderlandai) muitinės įstaiga, tikrindama prekių pavyzdžius, 1995 m. gegužės 16 d. nusiuntė *Cadix* muitinės įstaigai du prašymus atlikti patikrinimus išleidus prekes pagal 1995 m. kovo 8 d. ieškovės pateiktus T1 dokumentus Nr. 5102442 ir Nr. 5102443. 1995 m. birželio 29 d. Ispanijos įstaiga informavo Nyderlandų įstaigas, kad muitinės dokumentai nebuvo pateikti kompetentingai įstaigai, kad abu antspaudai buvo suklastoti ir kad parašai buvo ne kompetentingos įstaigos pareigūno. 1995 m. liepos 11 d. Kerkrade muitinės įstaiga apie tai informavo Roterdamo *FIOD*.

13 Atlikdama naują patikrinimą Kerkrade muitinės įstaiga 1995 m. birželio 12 d. pateikė *Cadix* muitinės įstaigai du prašymus atlikti patikrinimus išleidus prekes pagal 1995 m. balandžio 25 d. ieškovės pateiktus muitinės T1 dokumentus Nr. 5104187 ir Nr. 5104188. 1995 m. liepos 10 d. Ispanijos įstaiga informavo Nyderlandų įstaigą, kad muitinės dokumentai nebuvo pateikti kompetentingai įstaigai ir kad antspaudai ir parašai buvo netikri. 1995 m. liepos 19 d. Kerkrade muitinės įstaiga pateikė savo išvadas Roterdamo *FIOD*.

- 14 1995 m. rugpjūčio 9 d. Nyderlandų mokesčių inspekcija kreipėsi į ieškovę dėl netinkamo deklaracijų formalumų užbaigimo. 1995 m. rugpjūčio 14 d. Nyderlandų įstaiga atliko tikrinimą ieškovės būstinėje ir atliko su Bendrijos išoriniu tranzitu susijusių deklaracijų, užpildytų *Hector International* vardu, poėmį.
- 15 Atliekant Nyderlandų muitinės įstaigų patikrinimą nustatyta, kad keturiolikos ieškovės užpildytų muitinės deklaracijų formalumai nebuvo tinkamai užbaigti, o prekės — neteisėtai paimtos iš muitinės priežiūros. Remdamasi šiomis aplinkybėmis ir vadovaudamasi Muitinės kodekso 203 straipsniu, Nyderlandų muitinė pripažino, jog atsirado skola muitinei, už kurios sumokėjimą ieškovė atsakinga kaip pagrindinė nagrinėjamų išorinių Bendrijos tranzito operacijų vykdytoja. Laikotarpiu nuo 1996 m. sausio iki balandžio mėn. Nyderlandų įstaiga išsiuntė ieškovei reikalavimą sumokėti importo muitus, – ji buvo atsakinga juos sumokėti. Vėliau Nyderlandų mokesčių inspekcija panaikino reikalavimus sumokėti skolą už dvi ieškovės T1 deklaracijas (1995 m. liepos 28 d. Nr. 5107619 ir 1995 m. rugpjūčio 7 d. Nr. 5107922), pateiktas už Ispanijoje sudegusius jautienos krovinius.

Administracinė prašymo atsisakyti išieškoti importo muitus nagrinėjimo procedūra

- 16 1996 m. rugpjūčio 21 d. ieškovė pateikė Nyderlandų muitinės įstaigai prašymą atsisakyti išieškoti importo muitus.
- 17 2000 m. kovo 23 d. Nyderlandų įstaiga pateikė Komisijai prašymą atsisakyti išieškoti iš ieškovės importo muitus.

- 18 2000 m. gegužės 24 d. Komisija pateikė pirmąjį prašymą Nyderlandų įstaigai dėl papildomos informacijos, kuriuo ji paprašė informuoti apie tikslią sumą, kurią išieškoti prašoma atsisakyti. 2000 m. birželio 16 d. laišku Nyderlandų įstaiga nurodė, kad ieškovė pateikė prašymą tik dėl tų deklaracijų, kurios pateiktos po 1995 m. kovo 23 d., t. y. po Ispanijos muitinės įstaigos pirmo pranešimo atitinkamai Nyderlandų įstaigai apie nusižengimus, turėjusius įtakos ieškovės deklaracijai, datos. Prašymas atsisakyti išieškoti pateiktas 925 706,20 Nyderlandų guldeno (NLG), t. y. 420 067,16 euro, sumai.
- 19 2000 m. liepos 4 d. Komisija išsiuntė Nyderlandų įstaigoms antrąjį prašymą dėl papildomos informacijos. Šis prašymas pateiktas dėl Nyderlandų ir Ispanijos įstaigų informacijos teikimo viena kitai ir, be kita ko, dėl Ispanijos įstaigos 1995 m. kovo 23 d. fakso, išsiųsto Nyderlandų įstaigai. Ši informacija Komisijai buvo suteikta 2000 m. liepos 28 d. laišku.
- 20 2000 m. lapkričio 24 d. Komisija pateikė trečiąjį prašymą dėl papildomos informacijos, būtent apie muitinės įstaigų tyrimus dėl netinkamai užbaigtų deklaracijų formalumų, apie ieškovės vaidmenį nagrinėjamos procedūrose ir kriterijus, pagal kuriuos Nyderlandų įstaiga nustatė akivaizdaus ieškovės aplaidumo požymių nebuvimą. Nyderlandų įstaiga atsakė 2001 m. rugpjūčio 8 d. laišku, prie kurio buvo pridėtas Roterdamo *FIOD* 1996 m. rugsėjo 2 d. ataskaitos protokolas.
- 21 2001 m. spalio 11 d. laišku Komisija informavo ieškovę, kad ketina priimti nepalankų sprendimą dėl prašymo atsisakyti išieškoti importo muitus, detalizuodama savo prieštaravimus dėl šio prašymo ir pasiūlydama ieškovei per vieną mėnesį pateikti savo pastabas.

- 22 2001 m. lapkričio 9 d. laišku ieškovė pateikė pastabas dėl Komisijos prieštaravimų. Ieškovė atkreipė Komisijos dėmesį į, be kita ko, tai, kad apgaulė tapo galima dėl vieno ar kelių Ispanijos muitinės pareigūnų veiksmų arba dėl to, kad Ispanijos muitinės įstaigos pažeidė muitinės teisės aktus.
- 23 Susipažinusi su ieškovės kaltinimais, 2001 m. lapkričio 22 d. Komisija išsiuntė Nyderlandų įstaigai naują prašymą dėl papildomos informacijos. Šis, ketvirtasis, prašymas iš esmės buvo dėl tariamo Ispanijos muitinės tarnautojų dalyvavimo apgaulėje. Komisija taip pat paprašė pateikti daugiau informacijos apie įrodymus, kuriais remdamasi Nyderlandų įstaiga pripažino akivaizdaus ieškovės aplaidumo požymių nebuvimą. 2002 m. rugpjūčio 2 d. laišku Nyderlandų įstaiga atsakė į ketvirtąjį Komisijos prašymą dėl papildomos informacijos.
- 24 2002 m. spalio 7 d. Komisija priėmė sprendimą REM 08/00, kuriuo atsisakymas išieškoti iš ieškovės importo muitus pripažįstamas nepagrįstas (toliau – ginčijamas sprendimas).
- 25 Ginčijamame sprendime Komisija tvirtina, pirma, kad šiuo atveju nėra ypatingų aplinkybių Muitinės kodekso 239 straipsnio prasme. Antra, Komisija pripažįsta, kad ieškovė buvo akivaizdžiai aplaidi, nes būdama patyręs ūkio subjektas, turintis žinoti muitinės teisės aktus ir su savo veikla susijusią komercinę riziką, ji nesiėmė visų būtinų priemonių apsisaugoti nuo šios rizikos, pavyzdžiui, tikrindama muitinės operacijos dalyvius arba tinkamai apsidrausdama (ginčijamo sprendimo 49 ir 50 motyvai).
- 26 2002 m. gruodžio 10 d. laišku Nyderlandų įstaiga informavo ieškovę, kad prašymas atsisakyti išieškoti buvo atmestas.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 27 Ši byla buvo pradėta ieškovės ieškiniu, kurį Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo 2003 m. sausio 28 dieną. Ieškovė papildė ieškinį ir pašalino jo trūkumus 2003 m. sausio 31 d. laišku.
- 28 2003 m. balandžio 30 d. Ispanijos Karalystė pateikė prašymą įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimus. 2003 m. birželio 5 d. nutartimi Pirmosios instancijos teismas patenkino Ispanijos Karalystės prašymą leisti įstoti į bylą. 2003 m. liepos 23 d. Ispanijos Karalystė pateikė įstojimo į bylą paaiškinimą.
- 29 Vadovaudamasis teisėjo pranešėjo pranešimu, Pirmosios instancijos teismas (pirmoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį. Taikydamas proceso organizavimo priemones, Pirmosios instancijos teismas paragino Komisiją pateikti tam tikrus dokumentus. Komisija įvykdė šį prašymą per nustatytą terminą.
- 30 Šalys pateikė žodinius paaiškinimus ir atsakė į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus per 2005 m. balandžio 12 d. viešą posėdį.
- 31 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:
- panaikinti ginčijamą sprendimą,

  - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

32 Komisija ir ją palaikyti į bylą įstojusi Ispanijos Karalystė Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

33 Savo ieškiniui pagrįsti ieškovė nurodo vienintelį klaidingo vertinimo ir pareigos motyvuoti pažeidimo pagrindą. Šis pagrindas yra sudarytas iš dviejų dalių. Pirmoji dalis yra susijusi su ypatinga situacija Muitinės kodekso 239 straipsnio ir įgyvendinimo reglamento 905 straipsnio prasme. Antra dalis yra dėl apgaulės ir akivaizdaus aplaidumo požymių nebuvimo šių nuostatų prasme.

34 Pirmiausia primintina, kad Muitinės kodekso 239 straipsnyje numatyta galimybė visiškai ar iš dalies grąžinti sumokėtus importo arba eksporto muitus arba atsisakyti išieškoti skolą muitinei. Šios nuostatos taisyklė detalizuota įgyvendinimo reglamento 905 straipsniu, kuris yra bendroji teisingumo išlyga, skirta, be kita ko, ypatingoms situacijoms, kurios nėra susijusios nė su vienu iš įgyvendinimo reglamento 900–904 straipsniuose numatytų atvejų (1999 m. vasario 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Trans-Ex-Import*, C-86/97, Rink. p. I-1041, 18 punktą).

- 35 Pagal įgyvendinimo reglamento 905 straipsnio formuluotę importo muitų gražinimas susijęs su dviem kumuliacinėmis sąlygomis, t. y., pirma, ypatingos situacijos buvimo ir, antra, suinteresuotojo asmens akivaizdaus aplaidumo arba apgaulės požymių nebuvimo (2004 m. vasario 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Aslantrans prieš Komisiją*, T-282/01, Rink. p. II-693, 53 punktas).

Dėl pirmosios pagrindo dalies, susijusios su ypatingos situacijos susiklostymu

Įvadas

— Šalių argumentai

- 36 Ieškovė teigia, jog Komisija nepagrįstai pripažino, kad šiuo atveju ypatinga situacija nesusiklostė. Ypatinga situacija susiklostė dėl šių aplinkybių: pirma, atskleidžiant apgaulę Nyderlandų muitinės įstaigos padarytų pažeidimų ir aplaidumo bei vėlavimo informuoti ieškovę apie nusižengimus, susijusius su ieškovės pateiktais muitinės dokumentais, apie kuriuos šios įstaigos žinojo ankstyvojoje stadijoje, antra, galimo Ispanijos muitinės tarnautojo dalyvavimo apgaulėje bei Ispanijos muitinės įstaigos padarytų Bendrijos muitinės teisės aktų pažeidimų ir, trečia, Komisijos įsipareigojimų muitinės srityje neįvykdymo.

- 37 Komisija teigia, kad ypatinga situacija muitinės teisės aktų prasme nesusiklostė. Vienos iš dviejų Muitinės kodekso 239 straipsnyje numatytų ir kartu taikomų sąlygų neįvykdymo pakako pagrįsti atsisakymą patenkinti prašymą atsisakyti išieškoti importo muitus.

38 Ispanijos Karalystė mano, kad šiuo atveju nesusiklostė ypatinga situacija, kuri pateisintų atsisakymą išieškoti importo muitus, ir, be kita ko, pažymi, kad jokie įrodymai ar argumentai nepatvirtina Ispanijos pareigūnų dalyvavimo apgaulingose operacijose, nurodytose ginčijamame sprendime.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

39 Pirmiausia primintina, kad pagal nusistovėjusią Bendrijos teismų praktiką aplinkybės, lemiančios ypatingą situaciją įgyvendinimo reglamento 905 straipsnio prasme, yra tuo atveju, jei, atsižvelgiant į Muitinės kodekso 239 straipsnyje išreikštą teisingumo tikslą, nustatomos aplinkybės, dėl kurių gali susiklostyti ypatinga pareiškėjo situacija, palyginti su kitais ūkio subjektais, vykdančiais tą pačią veiklą (minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Trans-Ex-Import* 22 punktą ir 2001 m. rugsėjo 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bacardi*, C-253/99, Rink. p. I-6493, 56 punktą; minėto sprendimo *Aslantrans prieš Komisiją* 56 punktą). Iš tikrųjų Bendrijos muitinės teisės aktuose numatyta teisingumo išlyga skirta taikyti tuomet, kai atsižvelgiant į ūkio subjekto ir administracijos apibūdinančių aplinkybų ryšį būtų neteisinga iš šio subjekto reikalauti prisiimti žalą, kurios jis paprastai nebūtų patyręs (pagal analogiją žr. 1987 m. kovo 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons*, 58/86, Rink. p. 1525, 22 punktą ir 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *British American Tobacco*, C-222/01, Rink. p. II-4683, 63 punktą).

40 Siekiant nustatyti, ar šiuo atveju aplinkybės sudaro ypatingą situaciją, Komisija turi įvertinti visas faktines aplinkybes (pagal analogiją žr. 1995 m. lapkričio 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *France-aviation prieš Komisiją*, T-346/94, Rink. p. II-2841, 34 punktą ir 2002 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hyper prieš Komisiją*, T-205/99, Rink. p. II-3141, 93 punktą). Taigi, nors Komisija turi išlygos dėl teisingumo taikymo diskreciją, ji privalo naudotis šia galia

taip, kad užtikrintų realią pusiausvyrą tarp Bendrijos intereso užtikrinti muitinės teisės aktų laikymąsi ir sąžiningo ūkio subjekto intereso neprisiimti įprastą komercinę riziką viršijančios žalos (pagal analogiją žr. minėto sprendimo *Hyper prieš Komisiją* 95 punktą).

- 41 Atsižvelgiant į šiuos principus reikėtų įvertinti, ar ginčijamu sprendimu pripažindama, kad ieškovės nurodytos aplinkybės nesudarė ypatingos situacijos, Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą.

Dėl tariamo Nyderlandų valdžios įstaigų aplaidumo atskleidžiant apgaulę ir jų vėlavimo informuoti ieškovę apie su jos išduotais muitinės dokumentais susijusius pažeidimus

— Šalių argumentai

- 42 Ieškovė pažymi, kad nors apgaulė yra normali rizika, kurią ūkio subjektai turi prisiimti, faktinė aplinkybė, jog nacionalinė muitinės įstaiga tyrimo tikslais tyčia leido daryti pažeidimus ir nusižengimus, o kartu – atsirasti skoloms muitinei, už kurių sumokėjimą yra atsakingas pagrindinis vykdytojas, sukėlė ypatingą pastarojo situaciją kitų ūkio subjektų, vykdančių tą pačią veiklą, atžvilgiu (1999 m. rugsėjo 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *De Haan*, C-61/98, Rink. p. I-5003, 56 punktas).

- 43 Ieškovė pažymėjo, kad 1995 m. kovo 23 d. Ispanijos muitinės įstaiga Roterdamo *DIC* nurodė, jog viename iš T1 dokumentų esantys antspaudai buvo netikri. 1995 m. kovo 31 d. Roterdamo *DIC* pranešė apie šį nusižengimą Harlemo *FIOD*, kuris

pradėjo tyrimą. Todėl nuo 1995 m. kovo mėn. Nyderlandų įstaigos žinojo apie apgaulę, turinčią poveikį ieškovės padėčiai. Ieškovė atkreipia dėmesį, kad vis dėlto penkis mėnesius Nyderlandų įstaigos neinformavo jos apie šią apgaulę. Šiuo klausimu ji mano, kad praktiškai neįmanoma, jog muitinės įstaigos nusprendė ją informuoti tik vėlesniu tyrimo etapu neturėdamos tyčios. Muitinės įstaiga ir Roterdamo *DIC* yra Nyderlandų mokesčių institucijos padaliniai, todėl ši, pagrįsdama vėlavimą pateikti informaciją ieškovei, negali remtis aplinkybe, kad už apgaulės tyrimą buvo atsakingos skirtingos įstaigos.

44 Ieškovė tvirtina, jog jeigu Pirmosios instancijos teismas nuspręstų, kad Nyderlandų muitinės įstaigos leido vykdyti apgaulę neturėdamos tyčios, jos buvo aplaidžios nedelsiant neinformavusios apie joms žinomus apgaulės veiksmus. Ji taip pat nurodo, kad tirdamos šioje byloje nagrinėjamus nusižengimus Nyderlandų įstaigos nebuvo pakankamai rūpestingos.

45 Ieškovė mano, kad toks muitinės įstaigų informacijos užlaikymas negali būti pateisintas argumentu, kad iš pradžių nebuvo nustatytas ryšys su kitais dokumentais. Ieškovė teigia, kad 1995 m. kovo mėn. šios institucijos jau galėjo nustatyti *Hector International* vardu pateiktų T1 dokumentų ir netikrų antspaudų ryšį. Nors nagrinėjamosiose deklaracijose buvo įrašytos skirtingos prekės, tačiau visais atvejais šios deklaracijos buvo susijusios su mėsos gabenimo operacijomis ir jose buvo nurodytas tas pats deklarantas, gavėjas, vežėjas bei išsiuntimo ir paskirties muitinės įstaigos. Šių įstaigų aplaidumas identifikuojant ir sugretinant atitinkamą informaciją bei jų ilgai atliekamas tyrimas lėmė, kad ieškovei, kuriai nebuvo pranešta apie nusižengimus, toliau išduodant T1 dokumentus, nenaudingai atsirado prievolė sumokėti skolą muitinei. Suinteresuotasis asmuo neturėtų atlyginti žalos, kuri atsirado dėl neteisingos, aplaidžios ir pavėluotos muitinės įstaigų reakcijos.

- 46 Ieškovė taip pat pastebėjo, kad pagal įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio 1 dalį muitinės įstaiga kuo greičiau turi pranešti deklarantui apie nusižengimus. Net ir nebūdamos visiškai įsitikinusios, kad įvykdyta apgaulė, muitinės įstaigos turėjo perspėti suinteresuotąjį asmenį apie kilsius paprasčiausius įtarimus.
- 47 Galiausiai ieškovė pabrėžia, kad pagal Muitinės kodekso 94 straipsnį ji, kaip muitinės deklarantė, turėjo pateikti garantiją išduotiems T1 dokumentams. Taigi, vadovaudamasi Muitinės kodekso 191 straipsniu, ji pateikė bendrąją garantiją, taikomą visoms operacijoms. Ji mano, kad muitinės įstaigoms pripažinus, jog 1995 m. sausio 16 d. T1 dokumento Nr. 5100508 formalumai nelaikytini užbaigtais, tapo akivaizdu, kad jos nusprendė taikyti muitus, kuriuos turėjo padengti pateikta garantija. Vis dėlto artimiausiu laikotarpiu muitinės įstaiga neįtraukė į apskaitą muitų ir nepradėjo jų išieškojimo pažeisdama Muitinės kodekso 220 straipsnio pirmosios pastraipos ir 221 straipsnio pirmosios pastraipos nuostatas. Todėl 1995 m. kovo mėn. pabaigoje ieškovės garantijos dydis buvo nepakankamas. Ieškovė nebegalėjo išduoti T1 dokumentų po šios datos, nes nebuvo pateikta papildoma garantija pagal Muitinės kodekso 198 straipsnį. Šis Nyderlandų įstaigų padarytas Bendrijos muitinės teisės aktų pažeidimas ieškovei padarė didelės žalos.
- 48 Ieškovė daro išvadą, kad ji galėjo išvengti vėlesnės skolos muitinei atsiradimo, jei Nyderlandų muitinės įstaiga būtų ją informavusi apie tai, jog galbūt buvo įvykdyta apgaulė. Netinkamai (per vėlai) įsikišdama, Nyderlandų įstaiga sukėlė ypatingą situaciją, dėl kurios ieškovė atsidūrė nepalankesnėje nei kiti ūkio subjektai situacijoje (2001 m. birželio 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Spedition Wilhelm Rotermund prieš Komisiją*, T-330/99, Rink. p. II-1619).
- 49 Komisija pažymi, kad šiuo atveju Nyderlandų muitinės įstaigos nežinojo apie apgaulę ir, kitaip nei byloje, kurioje priimtas sprendimas *De Haan*, nagrinėtoje situacijoje,

neturėjo tyčios leisti daryti pažeidimus ir nusižengimus tyrimo sumetimais. Iš tikrųjų tiek iš Nyderlandų įstaigos prašymo atsisakyti išieškoti, tiek iš 1998 m. rugsėjo 24 d. Roterdamo apskrities muitinės mokesčių skyriaus laiško, kuriuo atmetama ieškovės pretenzija, matyti, kad tik 1995 m. liepos 24 d. *FIOD* nustatė skirtingų nusižengimų, pirmiausia nustatytų atskirai atliekamuose tyrimuose, ryšį.

50 Komisija taip pat pažymi, kad Nyderlandų įstaiga ne šiaip sau vėlavo nustatyti skirtingų turimos informacijos dalių ryšį ir apie tai informuoti ieškovę. Laikas, praėjęs nuo nuomonės dėl pirmojo dokumento formalumų netinkamo užbaigimo gavimo Nyderlanduose, buvo visiškai būtinas tam, kad būtų nustatytas ryšys su pažeidimais, susijusiais su kitais keturiais dokumentais, šių pažeidimų pobūdis bei dydis – tai Nyderlandų mokesčių įstaigos patvirtino ieškovės pretenziją atmetančiame sprendime. Atlikdamos šį tyrimą įvairios Nyderlandų įstaigų tarnybos stropiai dirbo.

51 Komisija taip pat mano, kad, nustačiusi Bendrijos išorinio tranzito procedūros pažeidimus, nacionalinė įstaiga teisiškai neprivalo nedelsdama informuoti deklaranto, ir pastebi, jog toks įpareigojimas *a priori* būtų nesuderinamas su bet kokių tyrimu dėl galimo deklaranto dalyvavimo nusižengime. Šiuo klausimu Komisija mano, kad šioje byloje nereikėtų remtis sprendime *De Haan* nurodyta Teisingumo Teismo praktika, nes šis sprendimas nesuderinamas su siauresniu aiškinimu, kuris turi būti taikomas atsisakymą išieškoti importo ir eksporto muitus numatančioms nuostatoms (1999 m. lapkričio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Söhl & Söhlke*, C-48/98, Rink. p. I-7877).

52 Dėl ieškovės argumentų, kad Nyderlandų įstaigos pažeidė įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio 1 dalį ir Muitinės kodekso 220 straipsnio 1 dalį bei 221 straipsnio

1 dalį, Komisija teigia, jog tai nauji pagrindai, kuriuos ieškovė pirmą kartą nurodė dublike ir kurie nepagrįsti per ikiteisminę procedūrą pateiktais įrodymais. Todėl Komisija prašo Pirmosios instancijos teismo pripažinti juos esant nepriimtiniams. Komisija papildomai pastebi, kad iš įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio 1 dalies matyti, jog Nyderlandų įstaiga turėjo informuoti deklaratantą per vienuolika mėnesių, skaičiuojant nuo Bendrijos tranzito deklaracijos įregistravimo datos. Dėl tariamo Muitinės kodekso 220 ir 221 straipsnių pažeidimo Komisija pažymi, kad, nustačiusi esant apgaulės schemą, Nyderlandų įstaiga nedelsdama informavo ieškovę ir, laikydamasi nustatytos tvarkos, ėmėsi taip nustatytos skolos muitinei sumos įtraukimo į apskaitą, informavimo apie ją ir išieškojimo veiksmų.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 53 Pirmosios instancijos teismas pirmiausia mano, kad Komisijos argumentas, jog dublike ieškovė pirmą kartą pateikė du naujus pagrindus, susijusius su Nyderlandų muitinės įstaigų padarytais įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio 1 dalies ir Muitinės kodekso 221 straipsnio 1 dalies pažeidimais, yra nepriimtini. Iš tikrųjų konstatuotina, kad šiais argumentais atsakovė tik patikslino ir detalizavo kaltinimą Nyderlandų įstaigoms dėl vėlavimo informuoti apie nusižengimus, susijusius su jos pateiktų muitinės deklaracijų formalumų užbaigimu. Pastebėtina, kad šis kaltinimas taip pat pateikiamas pradiniam ieškinyje (žr., be kita ko, ieškinių 24 bei 34–40 punktus).

- 54 Dėl bylos esmės pažymėtina, kad poreikis atlikti tyrimą, kuriuo siekiama nustatyti ir suimti jau įvykdytos ar rengiamos įvykdyti apgaulės organizatorius ar bendrininkus, gali visiškai ar iš dalies pateisinti tyčinį informacijos apie atliekamą tyrimą

neperdavimą pagrindiniam vykdytojui, net jei pastarasis visiškai nedalyvavo įvykdytuose apgaulės veiksmuose (minėto sprendimo *De Haan* 32 punktą). Dėl to nacionalinės valdžios įstaigos gali teisėtai tyčia leisti vykdyti pažeidimus ar nusižengimus, kad būtų suardytas tinklas, nustatyti apgaulės vykdytojai bei nustatyti ar patvirtinti įrodymai. Vis dėlto skolos muitinei dėl pažeidimų, padarytų muitinės įstaigoms leidžiant, priskyrimas asmeniui, atsakingam už atitinkamų pinigų sumų sumokėjimą, pažeistų įgyvendinimo reglamento 905 straipsnyje įtvirtintus teisingumo išlygos tikslus, nes sudarytų ypatingą už atitinkamų pinigų sumų sumokėjimą atsakingo asmens situaciją, palyginti su kitais ūkio subjektais, vykdančiais tą pačią veiklą. Todėl muitinės ar policijos atliekamo tyrimo sumetimais apie tokio tyrimo eigą neperspėjus asmens, atsakingo už atitinkamų pinigų sumų sumokėjimą, kai nėra šio asmens apgaulės ir aplaidumo, sukuria ypatingą situaciją (pirmiau minėtu sprendimo *De Haan* 53 punktą ir sprendimo *British American Tobacco* 64 punktą; 2004 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Nordspedizionieri di Danielis Livio ir kt. prieš Komisiją*, T-332/02, Rink. p. II-4405, 51 punktą).

55 Šiuo atveju iš 1996 m. rugsėjo 2 d. Roterdamo *FIOD* ataskaitos matyti, kad apgaulė ieškovės pateiktose deklaracijose buvo atskleista skirtingų Nyderlandų tarnybų trimis atskirais veiksmais. Pirmasis pažeidimas buvo nustatytas 1995 m. kovo 20 d. ir 23 d., Roterdamo *DIC* atliekant su veršienos išpjovų gabenimu susijusių operacijų tyrimą (žr. šio sprendimo 11 punktą). Antrąjį, atlikdama prekių pavyzdžių patikrinimus, 1995 m. birželio 29 d. nustatė Kerkrade muitinės įstaiga (žr. šio sprendimo 12 punktą). Trečiąjį, nustačiusi, kad dviejų muitinės deklaracijų skiltis „paskirties įstaigos patikrinimas“ nebuvo visiškai užpildyta (žr. šio sprendimo 13 punktą), 1995 m. liepos 10 d. atskleidė Kerkrade muitinės įstaiga. Be to, pastarieji du nusižengimai buvo dėl kitų nei veršienos išpjovos mėsos produktai, t. y. jautienos ir paukštienos. Pastebėtina, kad Roterdamo *FIOB* nustatė šių trijų bylų ryšį tik 1995 m. liepos 24 dieną. Dėl to darytina išvada, kad šiuo atveju Nyderlandų muitinės įstaigos leidimas daryti pažeidimus, siekiant nustatyti ir suimti atliktos apgaulės vykdytojus ir bendrininkus, nebuvo tyčinis.

- 56 Bet kuriuo atveju konstatuotina, kad 1995 m. kovo 23 d. Nyderlandų muitinės įstaigos jau buvo informuotos apie apgaulės atvejį vykdant Bendrijos išorinio tranzito procedūrą, kuriai vykdyti ieškovė buvo pateikusi deklaraciją ir kurios pagrindinė vykdytoja buvo ieškovė. Tačiau Nyderlandų įstaiga informavo ieškovę tik 1995 m. rugpjūčio 9 d., t. y. keturis su puse mėnesio vėliau.
- 57 Svarbu pažymėti, kad įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio 1 dalis nustato, kad jeigu tokia prekių siunta, kokia nagrinėjamoje byloje, nebuvo pateikta paskirties įstaigai ir neįmanoma nustatyti vietos, kurioje buvo padarytas pažeidimas arba nusižengimas, išvykimo įstaiga „kiek įmanydama greičiau“ praneša apie tai vykdytojui. Nors šioje nuostatoje nenustatytas tikslus terminas informuoti pagrindinį vykdytoją, vis dėlto šios nuostatos nurodymas, kad toks pranešimas turi būti pateiktas nepaėjus 11 mėnesių nuo Bendrijos tranzito deklaracijos įregistravimo, nacionalinėms įstaigoms nustato rūpestingumo pareigą informuojant pagrindinį vykdytoją.
- 58 Iš tikrųjų šis pranešimas suinteresuotajam asmeniui apie muitinės operacijos formalumų tinkamo užbaigimo nebuvimą turi keletą tikslų. Pirma, pagal įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio 2 dalį šiame pranešime, be kita ko, turi būti nurodytas trijų mėnesių terminas, per kurį suinteresuotasis asmuo išvykimo įstaigai gali pateikti įrodymus, patvirtinančius tinkamą tranzito operacijos užbaigimą, arba faktinės pažeidimo vietos nustatymo įrodymus. Taigi apie minėtą terminą pagrindiniam vykdytojui turi būti pranešta prieš išieškant skolą muitinei, tuo užtikrinant vykdytojo interesų apsaugą (2005 m. sausio 20 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Honeywell Aerospace*, C-300/03, Rink. p. I-689, 23 ir 24 punktai). Antra, šis pranešimas sąžiningam ūkio subjektui leidžia sužinoti apie siuntos neteisėtą paėmimą iš muitinės priežiūros ir kartu imtis priemonių išvengti skolos muitinei atsiradimo už panašias vėlesnes siuntas. Trečia, žinojimas apie šį nusižengimą pagrindiniam vykdytojui leidžia papildyti muitinės įstaigoms pateiktą garantiją pagal Muitinės kodekso 198 straipsnį siekiant užtikrinti skolos muitinei sumokėjimą.

- 59 Pažymėtina, kad išankstinio tyrimo atlikimas nedelsiant nepranešus suinteresuotajam asmeniui apie nustatytą su juo susijusią apgaulę dar nėra muitinės įstaigų aplaidus elgesys. Iš tikrųjų taip, kaip šios įstaigos gali teisėtai leisti daryti nusižengimus siekdamos išardyti tinklą, identifikuoti apgaulės vykdytojus ir gauti arba patvirtinti įrodymus (pirmiau minėto sprendimo *De Haan* 53 punktas), jos gali teisėtai pradėti tyrimus dėl identifikuotų Bendrijos tranzito operacijos vykdymo pažeidimų iš anksto apie tai neinformavusios pagrindinio vykdytojo tam, kad nustatytų ir įvertintų identifikuotų nusižengimų pobūdį ir apimtį bei nagrinėjamoje operacijoje dalyvaujančių įvairių ūkio subjektų, įskaitant pagrindinį vykdytoją, atsakomybę. Išankstinis pranešimas nagrinėjamos muitinės operacijos dalyviams apie apgaulę galėtų smarkiai pakenkti tyrimui ir komplikuoti atitinkamų įrodymų rinkimą.
- 60 Vis dėlto, kaip Teisingumo Teismas nusprendė pirmiau minėtame sprendime *De Haan*, nors muitinės ar policijos įstaigų naudojimas savo tyrimo galiomis yra teisėtas, šių įstaigų poreikis atlikti skubų tyrimą yra ypatingos situacijos atsiradimo pagrindas, jei už atitinkamų sumų sumokėjimą atsakingas asmuo neinformuojamas apie tyrimo eigą, nors ir nėra jo apgaulės ar aplaidumo požymių (pirmiau minėto sprendimo *De Haan* 53 punktas). Iš tikrųjų, kaip per posėdį pripažino Komisija, neinformuoti apie apgaulę pagrindinio vykdytojo, t. y. šios apgaulės aukos, laiku, nustatytinu atsižvelgiant į konkretų atvejį, yra aplinkybė, dėl kurios susiklosto ypatinga jo situacija atitinkamų skolų muitinei už apgaulingas operacijas, kurios buvo įvykdytos laikotarpiu nuo šios apgaulės nustatymo iki pagrindinio vykdytojo informavimo apie tai ir susijusios su minėta apgaulė, atžvilgiu.
- 61 Skolos muitinei, atsiradusios nacionalinėms įstaigoms nepranešus ar pavėlavus informuoti apie apgaulę, priskyrimas sąžiningam ūkio subjektui pažeidžia teisingumo išlygos tikslą, nes taip už atitinkamų sumų sumokėjimą atsakingas asmuo atsiduria ypatingoje situacijoje kitų ūkio subjektų, vykdančių tą pačią veiklą, atžvilgiu. Todėl nepagrįsta šiam ūkio subjektui priskirti žalą, kurios paprastai jis

nebūtų patyręs (minėto sprendimo *Coopérative agricole d'approvisionnement des Aviron*s 22 punktas ir minėto sprendimo *British American Tobacco* 63 punktas) ir kuri viršija jo ūkinės veiklos įprastą komercinę riziką (minėto sprendimo *Hyper prieš Komisiją* 95 punktas).

- 62 Šioje byloje nustatyta, nuo kurio momento Nyderlandų muitinės įstaigos galėjo informuoti ieškovę apie šioje byloje nagrinėjamus nusižengimus. 1995 m. kovo 23 d. Roterdamo *DIC* pirmą kartą nustatė ieškovės padėčiai poveikį turinčią apgaulę, susijusią su 1995 m. sausio 16 d. T1 dokumentu Nr. 5100508. Harlemo *FIOD* apie tai sužinojo 1995 m. kovo 31 d., o Roterdamo *FIOD* apie tai buvo informuota 1995 m. balandžio 18 dieną. Šalys neginčija, kad šioje byloje *FIOD* buvo kompetentinga tirti nagrinėjamus nusižengimus ir ieškovę informuoti apie juos turinti įstaiga. Roterdamo *FIOD* pradėjo nustatytos apgaulės tyrimą 1995 m. balandžio 18 dieną. Tačiau ji neinformavo ieškovės apie nustatytą nusižengimą iki 1995 m. rugpjūčio 9 dienos.
- 63 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad nors atlikdamos tyrimus Nyderlandų muitinės įstaigos nebuvo aplaidžios, faktas, jog tyrimo tikslais jos tam tikrą laiką nepranešė ieškovei apie jos padėčiai poveikį turinčią apgaulę, yra aplinkybė, dėl kurios susiklostė ypatinga jos situacija su nagrinėjamo išorinio Bendrijos tranzito operacijomis susijusios skolos muitinei dalies atžvilgiu. Iš tikrųjų, jei muitinės įstaiga būtų informavusi ieškovę apie deklaracijose nustatytus pažeidimus per protingą laiką nuo 1995 m. balandžio 18 d., t. y. kai apie tai sužinojo Roterdamo *FIOD*, neteisėtai paėmus byloje nagrinėjamą siuntą, ieškovė būtų galėjusi savo iniciatyva imtis priemonių, būtinų, kad išvengtų skolų muitinei už siuntas po 1995 m. birželio 12 d. atsiradimo. Todėl Pirmosios instancijos teismas mano, kad skolos muitinei už deklaracijas, kurias ieškovė pateikė po 1995 m. birželio 12 d., atveju yra įvykdytos ypatingos situacijos susiklostymo sąlygos.

64 Todėl darytina išvada, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą nusprendę, jog skolų muitinei, atsiradusių dėl operacijų po 1995 m. birželio 12 d., atžvilgiu nesusiklostė ypatinga ieškovės situacija Muitinės kodekso 239 straipsnio ir įgyvendinimo reglamento 905 straipsnio prasme.

65 Atitinkamai, nesant reikalo pareikšti nuomonės dėl kitų ieškovės nurodytų aplinkybių, pirmoji pagrindo dalis yra priimtina.

Dėl antrosios pagrindo dalies, susijusios su ieškovės apgaulės ir akivaizdaus aplaidumo požymių nebuvimu

Šalių argumentai

66 Ieškovė teigia, kad neginčijama, jog ji veikė sąžiningai ir nedalyvavo apgaulėje. Vis dėlto Komisija klaidingai ją apkaltino buvus akivaizdžiai aplaidžią.

67 Ieškovė pažymi, kad Komisijai pateiktame prašyme atsisakyti išieškoti muitus Nyderlandų muitinės įstaigos nurodė, jog ieškovės negalima apkaltinti akivaizdžiu aplaidumu. Jos patvirtino šią poziciją vykstant administracinei procedūrai, t. y., be kita ko, atsakymuose į Komisijos du prašymus pateikti papildomos informacijos, atitinkamai 2001 m. rugpjūčio 8 d. ir 2002 m. rugpjūčio 2 dieną. Ieškovė mano, kad tokį aplaidumą Komisija turėjo nustatyti atsižvelgdama į visą atitinkamą informaciją, įskaitant nacionalinių įstaigų, kuriose suinteresuotasis asmuo turi teisę būti

išklausytas, teiginius (pirmiau minėto sprendimo *France-aviation prieš Komisiją* 36 punktą; 2000 m. sausio 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mehibas Dordtselaan prieš Komisiją*, T-290/97, Rink. p. II-15, 27–29 punktai). Tačiau Komisija nepakankamai pagrindė Nyderlandų įstaigos nuomonės atmetimą.

68. Ieškovė taip pat pastebi, kad, kaip matyti iš Komisijos praktikos (2001 m. liepos 23 d. Komisijos sprendimo 21/00, 22/00, 23/00 ir 24/00 42 punktą) bei iš Bendrijos teismų praktikos (1998 m. vasario 19 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Eyckeler & Malt prieš Komisiją*, T-42/96, Rink. p. II-401, 159 ir 160 punktai), nustatant akivaizdų aplaidumą reikia įvertinti, ar suinteresuotojo asmens elgesys prieštaravo įprastai komercinei praktikai. Šiuo atveju ieškovės elgesys buvo suderinamas su tokia praktika. Ypač dėl kaltinimo, kad ji neapdraudė gabenamų prekių, ieškovė pažymi, kad 2002 m. rugpjūčio 2 d., atsakydama į Komisijos prašymą suteikti informaciją, Nyderlandų įstaiga nurodė, jog bylos įvykių metu nebuvo lengva sudaryti draudimo sutartį ir tokių sutarčių sudarymas nebuvo įprasta praktika. Be to, ji teigia, kad faktinė aplinkybė, ar ji sudarė draudimo sutartį, ar ne, neturi poveikio akivaizdaus aplaidumo buvimui. Galiausiai ieškovė pažymi, kad nors Komisija nurodė, jog draudimo sutarties sudarymas buvo tik vienas iš akivaizdaus aplaidumo vertinimo kriterijų, ji neidentifikavo ir nepatikslino kitų šiam atvejui taikytinų kriterijų. Ieškovė daro išvadą, kad ji negalėjo tinkamai apsiginti.
69. Ieškovė, be to, teigia, kad ji nebuvo akivaizdžiai aplaidi komerciniuose santykiuose su *Hector International*. Ji pažymi, kad po 1993 m. kovo mėn. pastaroji tinkamai nugabeno krovinį *LEP International UK*, kuri, kaip ir ieškovė, yra tos pačios bendrovės dukterinė įmonė. *Hector International* prašymu *LEP International UK* padėjo jai užmegzti kontaktus su ieškove. Įmonei *Hector International* ieškovė nepradėjo pildyti T1 dokumentų, kol įsitikino, kad ši įmonė yra moki, ir kol gavo su tinkamu muitinės dokumentų formalumų užbaigimu susijusių *Hector International* įsipareigojimų ir garantijų patvirtinimą. Be to, ieškovė užtikrino, kad kiekvieną kartą būtų pateikiamas tik ribotas skaičius T1 dokumentų, o nauji dokumentai būtų

išduodami tik tada, kai anksčiau išduotų dokumentų muitinės formalumai pagrįstai laikytini tinkamai užbaigtais. Ji visuomet iš *Hector International* reikalavo grąžinti T1 dokumento egzemplioriaus Nr. 5 kvitą, kuris visada būdavo pažymėtas, kaip vėliau paaiškėjo, netikrais Ispanijos muitinės antspaudu ir šios muitinės pareigūno parašu. Be to, ieškovė gaudavo kiekvienos siuntos CMR važtaraščius su pristatymą patvirtinančiais parašu ir antspaudu, įrodančiais, kad mėsa buvo tinkamai pristatyta į paskirties vietą. Taigi ieškovė ėmėsi visų pagrįstų priemonių, kad išvengtų žalos dėl su muitinės dokumentais susijusių formalumų užbaigimo, ir nebuvo aplaidi.

70 Komisija mano, kad ginčijamame sprendime ji padarė teisės požiūriu tinkamą išvadą dėl ieškovės akivaizdaus aplaidumo šiuo atveju.

71 Ji pažymi, kad ieškovės akivaizdaus aplaidumo klausimas neturi nieko bendra su klausimu, ar ji veikė sąžiningai, ar ne. Komisija pripažįsta, kad Nyderlandų muitinė informavo nebuvus ieškovės apgaulės ar akivaizdaus aplaidumo požymių. Tačiau ji primena, kad Nyderlandų muitinės du kartus prašė patikslinti savo poziciją, pirmą kartą 2000 m. lapkričio 24 d. prašymu, o antrą kartą – 2001 m. lapkričio 22 d. prašymu. Tačiau Nyderlandų įstaigos atsakymai nepadėjo nustatyti, ar šiuo atveju ieškovė buvo akivaizdžiai aplaidi, nes iš šių pranešimų matyti, kad minėta įstaiga manė, jog neįrodžius priešingai ieškovė veikė sąžiningai, kol neįrodyta priešingai, vadovaudamasi tik nekaltumo prezumpcijos principu.

72 Komisija pažymėjo, kad nustatant, ar buvo akivaizdaus aplaidumo požymių, ar ne, turi būti atsižvelgta į ypatingą Bendrijos tranzitą vykdančio pagrindinio vykdytojo

atsakomybę. Ji pabrėžė, kad, kaip nurodyta ginčijamo sprendimo 46 konstatuojamojoje dalyje, šiuo klausimu ji turi atsižvelgti į suinteresuotojo asmens patirtį, rūpestingumą ir teisės aktų visumą (1996 m. birželio 5 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Günzler Aluminium prieš Komisiją*, T-75/95, Rink. p. II-497). Būdama muitinės tarpininkė, ieškovė yra patyręs ūkio subjektas, kuris turėtų žinoti apie su jos veikla susijusią komercinę riziką (ginčijamo sprendimo 47 konstatuojamoji dalis). Be to, su tranzito operacijomis susiję teisės aktai aiškiai detalizuoja pagrindinio vykdytojo pareigas ir atsakomybę (ginčijamo sprendimo 48 konstatuojamoji dalis). Galiausiai deklarantas turėjo imtis visų būtinų priemonių apsaugoti nuo komercinės rizikos, tačiau to nepadarė (ginčijamo sprendimo 49 ir 50 konstatuojamosios dalys).

73 Dėl atsakymo į klausimą, ar ieškovė buvo rūpestinga, Komisija pažymi, kad apsidraudimas yra tik viena iš aplinkybių, kurias reikėtų įvertinti. Komisija mano, kad remdamasi byloje esančiais duomenimis ji padarė teisingą išvadą, jog ieškovė nesiėmė būtinų atsargumo priemonių apsaugoti nuo galimos rizikos.

74 Dėl atsargumo priemonių, kurių ieškovė ėmėsi siekdama įsitikinti *Hector International* patikimumu, Komisija pastebėjo, kad ieškovė šią faktinę aplinkybę nurodė tik dublike. Ji primena, kad ieškovė pasirašė deklaraciją, kurioje patvirtina nebeturinti ko pridėti prie Nyderlandų įstaigos siunčiamų bylos dokumentų, ir turėjo galimybę pateikti savo pastabas dėl 2001 m. spalio 11 d. Komisijos laiško, kuriame aiškiai pripažįstamas akivaizdus ieškovės aplaidumas. Taigi Komisija daro išvadą, kad siekdama pagrįsti kaltinimą dėl nepakankamo ginčijamo sprendimo pagrindimo ieškovė nepagrįstai remiasi naujais faktiniais duomenimis šioje proceso stadijoje.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 75 Siekiant nustatyti, ar yra akivaizdaus aplaidumo požymių Muitinės kodekso 239 straipsnio ir įgyvendinimo reglamento 905 straipsnio prasme, reikėtų atsižvelgti, be kita ko, į nuostatų, dėl kurių nevykdymo atsiranda skola muitinei, visumą bei į ūkio subjekto profesinę patirtį ir rūpestingumą (minėto sprendimo *Söhl & Söhlke* 56 punktas).
- 76 Šioje byloje ginčijamame sprendime Komisija nurodė, kad, pirma, kaip patyręs ūkio subjektas, ieškovė turėjo žinoti muitinės teisės aktus ir su savo komercine veikla susijusią riziką (47 konstatuojamoji dalis), antra, kad teisės aktai, susiję su tranzito operacijomis, aiškiai detalizuoja pagrindinio vykdytojo pareigas ir jam priskiriamą atsakomybę (48 konstatuojamoji dalis), bei, trečia, kad, atsižvelgiant į jos, kaip pagrindinės vykdytojos, atsakomybę, ieškovė turėjo imtis visų būtinų priemonių apsisaugoti nuo komercinės rizikos (49 konstatuojamoji dalis).
- 77 Tačiau paminėti trys elementai, t. y. teisės aktų nuostatų visuma, profesinė patirtis ir ūkio subjekto rūpestingumas, yra tik vertinimo kriterijai, į kuriuos Komisija turi atsižvelgti konkrečiai įvertindama, ar ūkio subjekto veiksmai buvo akivaizdžiai aplaidūs (šiuo klausimu žr. pirmiau minėto sprendimo *Söhl & Söhlke* 59 punktą). Iš tikrųjų, atlikdama vertinimą Komisija turi identifikuoti konkrečius prašančiojo atsisakyti išieškoti veiksmus ar neveikimą, kurie, vertinant atskirai arba kartu, yra akivaizdus aplaidumas, ypač vertinant pagal nurodytus kriterijus.
- 78 Šiuo atžvilgiu pastebėtina, kad tiek prašyme atsisakyti išieškoti, tiek atsakymuose į per administracinę procedūrą Komisijos pateiktus du prašymus Nyderlandų muitinės įstaigos padarė išvadą, kad nenustatyta ieškovės apgaulės ar akivaizdaus

aplaidumo požymių. Tačiau ginčijamame sprendime Komisija nusprendė, kad ieškovės veiksmai turi būti laikomi akivaizdaus aplaidumo rezultatu (51 punktą). Be to, nors Komisija galėjo atmesti šią nacionalinės įstaigos poziciją (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *France-aviation prieš Komisiją* 36 punktą), ji privalėjo įrodyti, kad ieškovės elgesys buvo akivaizdžiai aplaidus, remdamasi atitinkamomis faktinėmis aplinkybėmis.

79 Tačiau, kaip per teismo posėdį pripažino Komisija, ginčijamame sprendime identifikuoti tik du ieškovės poelgiai, kurie gali patvirtinti jos akivaizdų aplaidumą. Jie susiję, pirma, su tarpininkų netikrinimu ir, antra, tinkamu neapsidraudimu (49 punktą).

80 Dėl pirmojo ieškovės kaltinimo tariamu tarpininkų netikrinimu ginčijamame sprendime visiškai nesukonkretinama, kuo pasireiškė ieškovės aplaidumas. Nesant bent minimalaus šio kaltinimo paaiškinimo, Pirmosios instancijos teismas mano, kad jis neįrodytas. Šio kaltinimo pripažinimas reikštų, kad bet kuris ūkio subjektas, tapęs trečiųjų asmenų, su kuriais jis turi komercinius santykius, apgaulės auka, yra akivaizdžiai aplaidus.

81 Be to, svarbu pastebėti, kad ieškovė teigia, jog *Hector International* atžvilgiu ji ėmėsi daug atsargumo priemonių. Ji nepradėjo pildyti įmonei *Hector International* T1 dokumentų, kol įsitikino, kad ši bendrovė yra moki, ir kol gavo su muitinės dokumentų formalumų tinkamu užbaigimu susijusių *Hector International* įsipareigojimų ir garantijų patvirtinimą. Be to, ji užtikrino, kad kiekvieną kartą būtų pateikiamas tik ribotas skaičius T1 dokumentų, o nauji dokumentai būtų išduodami tada, kai anksčiau išduotų dokumentų muitinės formalumai pagrįstai laikytini tinkamai užbaigtais. Pagaliau ji visuomet iš *Hector International* reikalavo grąžinti

T1 dokumento egzemplioriaus Nr. 5 kvitą, kuris visada būdavo pažymėtas Ispanijos muitinės antspaudu ir šios muitinės pareigūno parašu, bei CMR važtaraščius su pristatymą patvirtinančiais parašu ir antspaudu. Šios atsargumo priemonės, kurių Komisija neginčijo, parodo ieškovės apdairų ir tinkamą elgesį tikrinant nagrinėjamos muitinės operacijos dalyvius.

- 82 Pirmosios instancijos teismas atmeta Komisijos argumentą, jog ieškovė nepagrįstai remiasi šiomis faktinėmis aplinkybėmis dėl to, kad jos nurodytos tik dublike. Iš tiesų primintina, kad šiuo atveju įrodyti ieškovės akivaizdų aplaidumą turi Komisija. Tačiau, 2001 m. spalio 11 d. laišku pateikdama savo prieštaravimus, Komisija nepatiksline, kodėl ji manė, kad ieškovė buvo aplaidi tikrindama muitinės operacijos dalyvius. 2001 m. lapkričio 9 d. atsakymu ieškovė teigė, kad ji nebuvo aplaidi, be kita ko, nurodydama, jog ji gabenų apdairiai ir neturėjo galimybės patikrinti, ar užbaigiant muitinės formalumus nebuvo padaryta pažeidimų. Ginčijamu sprendimu Komisija vėliau palaikė kaltinimą dėl tariamų pažeidimų tikrinant muitinės operacijos dalyvius, tačiau vis dėlto jo išsamiau nedetalizavo. Pradiniame ieškinyje ieškovė pakartojo, kad jos visiškai negalima apkaltinti nustatytais nusižengimais, ir teigė, jog jos elgesys šiuo atveju atitiko įprastą komercinę praktiką. Atsiliepime į ieškinį Komisija pakartoja savo poziciją ir ginčija ieškovės teiginius. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, ieškovės negalima kaltinti papildžius savo dubliką argumentais ir atitinkamais faktiniais įrodymais, prieštaraujančiais ginčijamam sprendimui ir atsiliepimo į ieškinį teiginiui.

- 83 Dėl antrojo kaltinimo neapdraudus atitinkamos rizikos svarbu pastebėti, kad nors ūkio subjektai turi apsisaugoti nuo įprastos komercinės rizikos ir dėl to elementarus finansinės žalos patyrimo faktas nėra ypatinga situacija Bendrijos muitinės teisės aktų prasme (šiuo klausimu žr. pirmiau minėto sprendimo *Hyper prieš Komisiją* 113

ir 114 punktus), kaip bendroji taisyklė vis dėlto nepriimtina, kad vien neapdraudimas sudarytų akivaizdžiai aplaidų ūkio subjekto elgesį. Ginčijamame sprendime Komisija nenurodė priežasčių, dėl kurių, atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes, ieškovės neįvykdytas su nagrinėjamomis operacijomis susijusios rizikos apdraudimas buvo akivaizdžiai aplaidus elgesys. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad nuo atitinkamos rizikos apdraudimo ar neapdraudimo priklauso, kas bus atsakingas už skolą muitinei ir žalą, atsiradusią dėl nagrinėjamų operacijų, t. y. ar muitinės tarpininkas, ar jo draudikas. Aplinkybė, kad ieškovė negali draudimo bendrovei pateikti atgėžtinio reikalavimo grąžinti skolos muitinei sumą, už kurios sumokėjimą ji yra atsakinga, ir dėl to turi ją sumokėti pati, neturi jokio poveikio sąlygoms, kuriomis įgyjama teisė teisingumo sumetimais prašyti atsisakyti išieškoti minėtą skolą, ir atitinkamai Komisijos pareigai atsisakyti išieškoti, jei įvykdytos minėtos sąlygos. Kita vertus, draudikas galėtų perimti tarpininko teises įstaigų atžvilgiu arba palaukti, kol bus nuspręsta dėl tarpininko Komisijai pateikto reikalavimo. Todėl faktinė neapsidraudimo aplinkybė nėra aplaidumas.

- 84 Be to, atkreiptinas dėmesys, kad Muitinės kodekso 239 straipsnyje numatyta galimybė grąžinti arba atsisakyti išieškoti importo ar eksporto muitus situacijose, atsiradusiose dėl aplinkybių, kuriomis suinteresuotojo asmens veiksmuose nėra apgaulės arba akivaizdaus aplaidumo požymių. Įgyvendinimo reglamento 905 straipsnyje nustatyta, kad prašymas atsisakyti išieškoti turi būti paremtas įrodymais, kurių pagrindu galima būtų nustatyti ypatingą situaciją, atsiradusią dėl aplinkybių, kurios nėra apgaulė ar akivaizdus aplaidumas. Iš šių nuostatų turinio matyti, kad turi būti aplaidumo, kuriuo kaltinamas ūkio subjektas, ir konstatuotos ypatingos situacijos ryšys. Nenustačius tokio ryšio būtų nepagrįsta atmesti prašymą atsisakyti išieškoti arba atlyginti. Šiuo atveju pastebėtina, kad ieškovės neapsidraudimas neturėjo poveikio apgaulės vykdymui ir nebuvo kliūtis ją nustatyti. Juo labiau kad siaurąja prasme ši aplinkybė neturi jokio ryšio su faktine aplinkybe, jog Nyderlandų muitinės įstaigos tam tikrą laiką nepranešė ieškovei apie apgaulę, susijusią su viena iš jos pateiktų deklaracijų.

85 Todėl darytina išvada, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą pripažindama ieškovės akivaizdų aplaidumą.

86 Dėl to antroji ieškinio pagrindo dalis turi būti pripažinta pagrįsta.

87 Taigi šis ieškinys yra pagrįstas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

88 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija pralaimėjo bylą, ji turi padengti savo ir ieškovės išlaidas pagal šios pateiktus reikalavimus.

89 Vadovaujantis Procedūros reglamento 87 straipsnio 4 dalimi į bylą įstojusi šalis, Ispanijos Karalystė, padengia savo išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (pirmoji kolegija)

nusprendžia:

- 1. 2002 m. spalio 7 d. Komisijos sprendimas REM 08/00 panaikinamas tiek, kiek juo nesutinkama atsisakyti išieškoti iš ieškovės importo muitus už jos atliktas muitinės operacijas nuo 1995 m. birželio 12 dienos.**
- 2. Komisija padengia savo ir ieškovės išlaidas pagal šios pateiktus reikalavimus.**
- 3. Ispanijos Karalystė padengia savo patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

Cooke

García-Valdecasas

Labucka

Paskelbta 2005 m. rugsėjo 21 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris

Pirmininkas

H. Jung

J. D. Cooke

Turinys

Teisinis pagrindas	II - 3889
Su išoriniu Bendrijos tranzitu susiję teisės aktai	II - 3889
Su importo arba eksporto muitų grąžinimu arba atsisakymu juos išieškoti susiję teisės aktai	II - 3892
Faktinės bylos aplinkybės	II - 3893
Nagrinėjama išorinio Bendrijos tranzito procedūra	II - 3893
Administracinė prašymo atsisakyti išieškoti importo muitus nagrinėjimo procedūra ..	II - 3896
Procesas ir šalių reikalavimai	II - 3899
Dėl teisės	II - 3900
Dėl pirmosios pagrindo dalies, susijusios su ypatingos situacijos susiklostymu	II - 3901
Įvadas	II - 3901
— Šalių argumentai	II - 3901
— Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 3902
Dėl tariamo Nyderlandų valdžios įstaigų aplaidumo atskleidžiant apgaulę ir jų vėlavimo informuoti ieškovę apie su jos išduotais muitinės dokumentais susijusius pažeidimus	II - 3903
— Šalių argumentai	II - 3903
— Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 3907
Dėl antrosios pagrindo dalies, susijusios su ieškovės apgaulės ir akivaizdaus aplaidumo požymių nebuvimu	II - 3912
Šalių argumentai	II - 3912
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 3916
Dėl bylinėjimosi išlaidų	II - 3920